

แนวทางการดำเนินการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาล เมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

Guidelines for developing the internal quality assurance system of Tha Bo Municipal School (T.1), under Tha Bo Municipality, Nong Khai Province

วรรัตน์ มุขพรหม¹, ดร.บุญจักรวาล รอดบำเรอ²

Ms. Wararat Mukhaprom ¹, Dr. Boonchakwan Rodbamrung²

คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the current state of internal quality assurance operations at Tha Bo Municipal School (T.1), under Tha Bo Municipality, Nong Khai Province, and 2) to identify guidelines for developing the internal quality assurance operations of the school. The research was conducted in two phases. Phase 1 examined the current state of internal quality assurance operations using a questionnaire administered to a population of 66 respondents, consisting of 1 school director, 2 deputy directors, 51 teachers, and 12 school board members, selected through purposive sampling. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire. Data were analyzed using mean (μ) and standard deviation (σ). Phase 2 explored guidelines for developing internal quality assurance operations through interviews with 5 key informants who were experienced school administrators with expertise in internal quality assurance. Data were analyzed using content analysis.

The findings revealed that: 1) The overall state of internal quality assurance operations at Tha Bo Municipal School (T.1) was at a moderate level ($\mu = 3.33$). When examined by individual aspects, all dimensions were at a moderate level, with the highest mean found in the development of educational management plans ($\mu = 3.35$), followed by the establishment of educational standards ($\mu = 3.34$), implementation according to plans ($\mu = 3.34$), reporting ($\mu = 3.31$), and evaluation and internal quality inspection, which had the lowest mean ($\mu = 3.29$). 2) The guidelines for developing internal quality assurance operations in five areas were as follows: for establishing educational standards, committees involving all stakeholders should be appointed to collaboratively analyze and set standards, with reviews conducted at least once a year; for developing educational management plans, workshops on SWOT analysis should be organized and study visits to exemplary schools should be arranged; for implementation according to plans, document systems and databases classified by standards should be established, and information technology should be utilized for data management; for evaluation and quality inspection, workshops on developing diverse assessment tools covering all standards should be conducted; and for reporting, satisfaction surveys should be developed, multiple feedback channels

should be opened, and feedback data should be analyzed for incorporation into the following year's development plans.

Keywords: Quality Assurance Operations, environment

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย และ 2) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย การวิจัยดำเนินการ 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยใช้แบบสอบถามกับประชากร จำนวน 66 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครู จำนวน 51 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 12 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\mu = 3.35$) รองลงมา คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\mu = 3.34$) ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด ($\mu = 3.34$) ด้านการรายงานผล ($\mu = 3.31$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\mu = 3.29$) 2) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรแต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมวิเคราะห์และกำหนดมาตรฐาน และทบทวนมาตรฐานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการวิเคราะห์ SWOT และศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด ควรจัดทำระบบเอกสารและฐานข้อมูลจำแนกตามมาตรฐาน และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยจัดเก็บข้อมูล ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างเครื่องมือประเมินที่หลากหลายและครอบคลุมทุกมาตรฐาน และด้านการรายงานผล ควรจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจ เปิดช่องทางรับข้อมูลย้อนกลับที่หลากหลาย และนำข้อมูลย้อนกลับมาวิเคราะห์เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาต่อไป

คำสำคัญ: การดำเนินงานประกันคุณภาพ, ความพึงพอใจ

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา โดยให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2548: 17) และกำหนดให้กระบวนการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอกมีความสอดคล้องกัน มีกลไกการประเมินที่มีประสิทธิภาพ โดยไม่เป็นการเพิ่มภาระงานแก่ครูผู้สอน และมุ่งหวังให้สถานศึกษาที่ผ่านการประเมินสามารถมีคุณภาพเทียบเคียงได้ในระดับสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 43) กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ และดำเนินการอย่างยั่งยืน โดยมีความตระหนัก รับรู้ และเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นระบบ มีคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายและดำเนินกิจกรรม/โครงการที่ชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553: 1)

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องได้อย่างเป็นระบบ และมีคุณภาพตามมาตรฐาน โดยสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สร้างความตระหนัก และกำหนดเป้าหมายการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ทุกฝ่ายว่าการจัดการศึกษามีคุณภาพและจะคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐาน

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และให้ยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 เหตุผลเพราะว่าแนวทางในการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ไม่สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพที่แท้จริง จึงส่งผลให้การประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกไม่สัมพันธ์กัน เกิดความซ้ำซ้อนและคลาดเคลื่อนจากการปฏิบัติ ทำให้ไม่สะท้อนความเป็นจริง เป็นการสร้างภาระแก่สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่กำกับดูแล และหน่วยงานภายนอกเกินความจำเป็น สมควรปรับปรุงระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้มีกลไกการปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ และเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561: 5) และได้มีประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 เป็นการปรับมาตรฐานที่ประกาศใช้

ภายใต้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แทนมาตรฐานเดิมที่ถูกยกเลิกไป โดยมีนโยบายปรับปรุงมาตรฐานและตัวชี้วัดให้มีจำนวนน้อยลง กระชับ และสะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง เน้นการประเมินตามสภาพจริง ไม่ยุ่งยาก สร้างมาตรฐานระบบการประเมิน เพื่อลดภาระการจัดเก็บข้อมูล ลดการจัดทำเอกสารที่ใช้ในการประเมิน มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปรับใหม่จึงมีจำนวนไม่มาก แนวทางการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาจะเน้นการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพตามบริบทของสถานศึกษา ไม่เพิ่มภาระการจัดทำเอกสารให้สถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจึงเป็น

จุดเริ่มต้นของการพัฒนาทุนมนุษย์และเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคนในสถานศึกษาต้องรับรู้ และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายบรรลุถึงเป้าหมาย คือมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด และร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561, คำนำ)

ดังนั้น จึงสมควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย เพื่อให้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ตามแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน 5 ด้าน คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) การดำเนินการตามแผนที่กำหนด 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และ 5) การรายงานผล โดยศึกษาจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ว่ามีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือไม่ และหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

ขอบเขตการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์/หน่วยในการศึกษา (Unit of Analysis)

หน่วยในการวิเคราะห์ของการวิจัยครั้งนี้ คือ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ใน 2 ประเด็น คือ 1) สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และ 2) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยใช้กรอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 จำนวน 5 ด้าน

3. ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครู จำนวน 51 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 12 คน รวมจำนวน 66 คน ในโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) ด้วยวิธีแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเทศบาล เทศบาลเมือง จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลศรีเชียงใหม่ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบ้านโนนชัย จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน จำนวน 1 คน และรองผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน รวมจำนวน 5 คน ด้วยวิธีแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

4. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2566 เป็นข้อมูลพื้นฐาน และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก ในปีการศึกษา 2567

ทบทวนวรรณกรรม

การประกันคุณภาพภายใน

รุ่ง แก้วแดง (2543: ก) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นภารกิจที่สถานศึกษาต้องทำอยู่แล้ว การประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องใหม่ หรือเป็นเรื่องแปลกแยกไปจากงานปกติ และมีใช้เป็นการประเมินเพื่อประเมิน ไม่เน้นการสร้างเอกสาร แบบวัด หรือแบบประเมินเป็นจำนวนมาก แต่เป็นการประเมินเพื่อพัฒนา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สมคิด พรหมจักษ์ และ สุพัทธ พิบูลย์ (2544: 5) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง เป็นระบบในการควบคุม ตรวจสอบและตัดสินคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ในระบบการประกันคุณภาพจะมีการกำหนดเกณฑ์หรือเงื่อนไขแห่งคุณภาพ มีการควบคุมให้เกิดการปฏิบัติตามเกณฑ์ มีการตรวจสอบมาตรฐานการปฏิบัติ และมีการตัดสินว่างานหรือกิจกรรมบรรลุตามเกณฑ์หรือไม่

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2545: 2) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและกระบวนการตรวจสอบหรือการประเมินว่าเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษามากน้อยเพียงไร

แนวคิดในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 8-9) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่า การประกันคุณภาพภายใน เป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ หลักการและกระบวนการบริหารที่ใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จจะต้องมีกระบวนการวางแผน การทำตามแผน การตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้การทำงาน ได้ผล และมีคุณภาพ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2547: คำนำ) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่า ต้องพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสมโดยสถานศึกษาร่วมมือกับชุมชน และได้รับการสนับสนุนจากต้นสังกัด (สพฐ. และสพท.) โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษาต้องทำอย่างต่อเนื่อง จึงทำรายงานประเมินตนเองเป็นรายงานประจำปีทุกปีการศึกษา โดยเชื่อมโยงกับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยสถานศึกษาต้องคำนึงคือ

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดทำให้บุคลากรเสียหน้า โดยเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้กับผู้เรียน

2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินตามปกติของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมิน และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพ เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาโดยการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชนเขตพื้นที่หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผนติดตาม ประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคมและประเทศชาติ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แนวคิดในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานโดยมีกระบวนการวางแผน การทำตามแผน การตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ

กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐาน

ต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่า เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2548: 17) จากเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้มีประกาศ กฎกระทรวงว่าด้วย การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2561 โดยส่วนที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาปรากฏในเล่มที่ 135 ตอนที่ 11 ก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย โดยมีแนวทางการศึกษา 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ(ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครู จำนวน 51 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 12 คน รวมจำนวน 66 คน ของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ(ท.1)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ตามแนวทาง 5 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณา เลือกตอบ 1 คำตอบจากระดับการดำเนินงานใช้เกณฑ์ในการพิจารณา เลือกตอบ มี 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงาน คณะกรรมการ บัณฑิตศึกษา สถาบันรัชต์ภาคย์ ถึงโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ(ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย เพื่อขอความอนุเคราะห์กลุ่ม ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 24 พฤศจิกายน 2568 ถึง วันที่ 12 ธันวาคม 2568 ได้รับการตอบกลับมาทั้งสิ้น 66 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	17	25.76
หญิง	49	74.24
รวม	66	100.00
2. อายุ		
อายุไม่เกิน 30 ปี	2	3.03
อายุ 30-40 ปี	20	30.30
อายุ 41-50 ปี	26	39.40
อายุ 51 ปีขึ้นไป	18	27.27
รวม	66	100.00

3. ตำแหน่งปัจจุบัน		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	1	1.52
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	2	3.03
ครู	51	77.27
คณะกรรมการสถานศึกษา	12	18.18
รวม	66	100.00
4. ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	29	43.94
10 ปีขึ้นไป	37	56.06
รวม	66	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 66 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 74.24 และเพศชาย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 25.76 ด้านอายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 39.40 รองลงมา คือ อายุ 30-40 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 และอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.03 ตามลำดับ ด้านตำแหน่งปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 77.27 รองลงมา คือ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.03 และผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.52 ตามลำดับ ด้านประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 56.06 และต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 43.94

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการแปลผลสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) โดยรวม (N = 66)

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	μ	σ	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	3.34	0.72	ปานกลาง	2
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.35	0.70	ปานกลาง	1
3. ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด	3.34	0.71	ปานกลาง	2
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.29	0.73	ปานกลาง	5
5. ด้านการรายงานผล	3.31	0.73	ปานกลาง	4
รวมเฉลี่ย	3.33	0.72	ปานกลาง	

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.33$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\mu = 3.35$) รองลงมา คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\mu = 3.34$) ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด ($\mu = 3.34$) ด้านการรายงานผล ($\mu = 3.31$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\mu = 3.29$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.33$) โดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นงานที่มีขั้นตอนหลายขั้นตอน ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ประกอบกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ได้ปรับเปลี่ยนมาตรฐานและแนวทางการดำเนินงานใหม่ ทำให้บุคลากรบางส่วนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในการดำเนินงานตามแนวทางใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวานะ สายวรวิรัตน์ (2553) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แต่ยังคงมีปัญหาในด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินงาน และด้านการรายงาน ที่ต้องพัฒนาให้ดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนต์ทยา ทองพูล (2550) ที่ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นทิศทางเดียวกับผลการวิจัยครั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.34$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์มากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างลึกซึ้ง และต้องวิเคราะห์ให้ครอบคลุมทั้งมาตรฐานการศึกษาของชาติและบริบทของสถานศึกษา ซึ่งบุคลากรบางส่วนอาจยังขาดทักษะในการสังเคราะห์และบูรณาการข้อมูลเพื่อกำหนดมาตรฐานที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชุดา แก้ววรรณดี (2554) ที่ศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยรัตน์ บัวขจร (2557) ที่ศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับเป็นอันดับแรก

2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.35$) ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดทำรูปแบบแผนพัฒนาการจัดการศึกษาได้ถูกต้องครบถ้วนตามองค์ประกอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว แต่ในด้านความถูกต้องครบถ้วนขององค์ประกอบยังต้องพัฒนา เนื่องจากการจัดทำรูปแบบแผนพัฒนาต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างและองค์ประกอบของแผนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภารัตน์ ป้อลีลา (2550) ที่ศึกษาวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีจุดที่ต้องพัฒนา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุตรศรี บุญยตรัจ (2552) ที่ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานการประกัน

คุณภาพภายในโรงเรียนบ้านทุ่งขาม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า สภาพการดำเนินงานด้านการเตรียมการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด พบว่า มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.34$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาเก็บรวบรวมหลักฐานการจัดโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการไว้เป็นระบบ สะดวกต่อการค้นหาและใช้ประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูและบุคลากรมีการรายงานสอนและงานอื่น ๆ จำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บหลักฐานได้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งสถานศึกษาอาจยังขาดระบบการจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา แก้วจันทร์เพชร (2558) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ กัลป์ปะ (2558) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า สถานศึกษาต้องกำหนดปฏิทินการดำเนินงานและปฏิทินการนิเทศ ติดตามงานที่ชัดเจน และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา พบว่า มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.29$) ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน โดยเฉพาะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งบุคลากรบางส่วนอาจยังขาดทักษะในเรื่องนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาณิช สีท่า (2559) ที่ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ปัญหาด้านการกำกับตรวจสอบการปฏิบัติการ ได้แก่ ความเป็นระบบและไม่จริงจังในการกำกับตรวจสอบของคณะกรรมการประกันคุณภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้อยนัตตา มีศรี (2559) ที่ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า สภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ยังคงพบปัญหาบางด้านที่ต้องพัฒนา โดยเฉพาะด้านการสร้างเครื่องมือที่เหมาะสม

5. ด้านการรายงานผล พบว่า มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.31$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาติดตามและรับข้อมูลย้อนกลับโดยสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษายังขาดกลไกในการรับข้อมูลย้อนกลับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นระบบ และผู้ปกครองรวมถึงชุมชนบางส่วนยังไม่ตระหนักถึงบทบาทของตนในการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สยาม สุ่มงาม (2541) ที่ศึกษากระบวนการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนนารอง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี พบว่า ผู้ปกครองและชุมชนยังไม่เข้าใจและไม่สนใจบทบาทหน้าที่ของตนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปรานี พรหมดีสาร (2559) ที่ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และควรสร้างความตระหนักแก่บุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพภายในอย่างจริงจัง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักได้เสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) ครบทั้ง 5 ด้าน โดยแนวทางดังกล่าวพัฒนาขึ้นจากประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้านในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งในภาพรวมสะท้อนหลักการร่วมกัน 4 ประการ คือ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร การสร้างระบบการเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ และการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2552) ที่กล่าวว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในต้องอาศัยกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมและวิถีชีวิตการทำงานตามปกติของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงอภิปรายผลแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นสอดคล้องกันว่า สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมวิเคราะห์และกำหนดมาตรฐาน นำผลการประเมินคุณภาพภายใน ภายนอก และผลการทดสอบระดับชาติมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างความเข้าใจเพิ่มอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และทบทวนมาตรฐานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ที่เป็นเช่นนี้เพราะประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของด้านนี้ คือ การนำข้อมูลจากการวิเคราะห์มากำหนดเป็นมาตรฐานที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ($\mu = 3.25$) ซึ่งเป็นงานที่ต้องอาศัยทักษะการสังเคราะห์ข้อมูลและความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างลึกซึ้ง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมวิเคราะห์จึงช่วยเติมเต็มมุมมองที่หลากหลาย และทำให้มาตรฐานที่กำหนดขึ้นสะท้อนบริบทจริงของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ที่เน้นหลักการ 3 ประการ คือ การกระจายอำนาจ การเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน และการแสดงการรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นสอดคล้องกันว่า สถานศึกษาควรศึกษาแนวทางจากคู่มือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการวิเคราะห์ SWOT และการกำหนดกลยุทธ์ แต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ และศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดี ที่เป็นเช่นนี้เพราะประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของด้านนี้ คือ การจัดทำรูปแบบแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้ถูกต้องครบถ้วนตามองค์ประกอบ ($\mu = 3.27$) ซึ่งเป็นปัญหาเชิงเทคนิคที่แก้ไขได้ด้วยการเพิ่มความรู้และการเห็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม มากกว่าการเพิ่มภาระงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญศิลป์ อาษาสนา (2550) ที่พบว่าการศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีสามารถนำมาพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นสอดคล้องกันว่า สถานศึกษาควรจัดทำระบบเอกสารและฐานข้อมูลจำแนกตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ กำหนดปฏิทินการเก็บข้อมูล นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยจัดเก็บข้อมูลแบบดิจิทัล กำหนดผู้รับผิดชอบ จัดทำคู่มือ และนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ ที่เป็นเช่นนี้เพราะประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของด้านนี้ คือ การเก็บรวบรวมหลักฐานการจัดโครงการ/กิจกรรมไว้อย่างเป็นระบบ ($\mu = 3.26$) ซึ่งมีสาเหตุจากภาระงานสอนและงานอื่นของครูที่มีจำนวนมาก การวางระบบจัดเก็บที่ชัดเจนและใช้เทคโนโลยีช่วยจึงเป็นการลดภาระมากกว่าการเพิ่มภาระ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ กัลป์ปะ (2558) ที่พบว่าสถานศึกษาต้องกำหนดปฏิทินการดำเนินงานและปฏิทินการนิเทศ ติดตามงานที่ชัดเจน และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นสอดคล้องกันว่า สถานศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย แต่งตั้งคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลเป็นแกนนำ สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมทุกมาตรฐาน ตรวจสอบคุณภาพก่อนใช้ ปรับปรุงทุกปี และขอคำปรึกษาจากศึกษานิเทศก์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะด้านนี้เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในภาพรวม ($\mu = 3.29$) และมีความแปรปรวนต่ำที่สุดของทั้งฉบับ คือ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\mu = 3.22$) ซึ่งเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะด้านการวัดและประเมินผล จึงจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเข้ามาเป็นที่พึ่งควบคู่กับการพัฒนาบุคลากรภายใน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาณิช ลิ้ม (2559) ที่พบว่าปัญหาสำคัญคือความไม่เป็นระบบและไม่จริงจังในการกำกับตรวจสอบของคณะกรรมการประกันคุณภาพ และงานวิจัยของ น้อยนัตตา มีศรี (2559) ที่พบปัญหาด้านการสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมเช่นเดียวกัน

5. ด้านการรายงานผล ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นสอดคล้องกันว่า สถานศึกษาควรจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เปิดช่องทางรับข้อมูลย้อนกลับที่หลากหลาย เผยแพร่ผลการดำเนินงานอย่างทั่วถึง นำข้อมูลย้อนกลับมาวิเคราะห์และบรรจุในแผนพัฒนาปีถัดไป และสร้างวัฒนธรรมการรับฟังข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นเช่นนี้เพราะประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของด้านนี้ คือ การติดตามและรับข้อมูลย้อนกลับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\mu = 3.24$) ซึ่งสะท้อนว่าการรายงานผลของสถานศึกษายังเป็นการสื่อสารทางเดียว ยังไม่ครบวงจรของกระบวนการ PDCA การเปิดช่องทางรับข้อมูลย้อนกลับและนำมาใช้จริงจึงเป็นหัวใจของการปิดวงจรคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สยาม สุ่มงาม (2541) ที่พบว่าผู้ปกครองและชุมชนยังไม่เข้าใจและไม่สนใจบทบาทหน้าที่ของตนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มากาเร็ต และลี (Magaret & Li, 2010) ที่พบว่ากลไกการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพควรรักษาสมดุลระหว่างการประเมินภายนอกและภายใน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรวัณ เทียนประทีป (2556) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยใช้กระบวนการสร้างทีมงาน พบว่า แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย 8 ขั้นตอน 48 รายการ ซึ่งมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในทุกขั้นตอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญศิลป์ อาษาสนา (2550) ที่ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านคำแมด โดยใช้กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ พบว่า การศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีสามารถนำมาพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณ ประศรี (2555) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สอดคล้องกับแนวทางที่ผู้ให้ข้อมูลหลักเสนอว่าผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการสร้างความตระหนัก กำกับ ติดตาม และสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

สำหรับงานวิจัยต่างประเทศ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มากาเร็ต และลี (Magaret & Li, 2010) ที่ศึกษาการประกันคุณภาพในโรงเรียนอนุบาลของฮ่องกง พบว่า การประเมินตนเองมีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญ และกลไกการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพควรรักษาสมดุลระหว่างการประเมินภายนอกและภายใน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เหงียนยา (Ngwenya, 2004) ที่ศึกษาการประกันคุณภาพของ

การศึกษาคู่มือศึกษาในประเทศแอฟริกาใต้ พบว่า การประกันคุณภาพแบบกระจายอำนาจจะมีผลดีกว่าการประกันคุณภาพแบบรวมอำนาจ ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในทุกระดับ

สรุปผล

ขั้นตอนที่ 1 (วัตถุประสงค์ข้อที่ 1) สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 66 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 74.24 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 39.40 ดำรงตำแหน่งครู จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 77.27 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 56.06

2. สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ดังนี้

1. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\mu = 3.35$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาดำเนินงานจัดทำแผนการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\mu = 3.41$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดทำรูปเล่มแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้ถูกต้องครบถ้วนตามองค์ประกอบของแผนการจัดการศึกษา ($\mu = 3.27$)

2. ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด ($\mu = 3.34$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการควบคุมกำกับ ติดตาม และนิเทศให้การดำเนินงานบรรลุตามแผนปฏิบัติการประจำปี/โครงการ/กิจกรรมได้ครบถ้วน เหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนด ($\mu = 3.42$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาเก็บรวบรวมหลักฐานการจัดโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการไว้เป็นระบบ สะดวกต่อการค้นหาและใช้ประโยชน์ ($\mu = 3.26$)

3. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\mu = 3.34$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาร่วมวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ($\mu = 3.43$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ($\mu = 3.25$)

4. ด้านการรายงานผล ($\mu = 3.31$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปีได้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ ($\mu = 3.36$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาติดตามและรับข้อมูลย้อนกลับโดยสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\mu = 3.24$)

5. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\mu = 3.29$) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้กรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน มี

ส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างทั่วถึง ($\mu = 3.42$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\mu = 3.22$)

ขั้นตอนที่ 2 (วัตถุประสงค์ข้อที่ 2) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 คน สรุปแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมวิเคราะห์และกำหนดมาตรฐาน นำผลการประเมินคุณภาพภายใน ภายนอก และผลการทดสอบระดับชาติมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างความเข้าใจ เพิ่มอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และทบทวนมาตรฐานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาควรศึกษาแนวทางจากคู่มือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการวิเคราะห์ SWOT และการกำหนดกลยุทธ์ แต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ ศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดี และจัดทำแผนให้มียุทธศาสตร์ครบถ้วนและปฏิบัติได้จริง

3. ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด สถานศึกษาควรจัดทำระบบเอกสารและฐานข้อมูลจำแนกตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ จัดอบรมการจัดเก็บหลักฐานอย่างเป็นระบบ กำหนดปฏิทินการจัดเก็บข้อมูล นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยจัดเก็บข้อมูลแบบดิจิทัล และกำหนดผู้รับผิดชอบ จัดทำคู่มือ และนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ

4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย ศึกษาจากคู่มือและตัวอย่างจากสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ แต่งตั้งคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลเป็นแกนนำ สร้างเครื่องมือครอบคลุมทุกมาตรฐาน ตรวจสอบคุณภาพก่อนใช้ ปรับปรุงทุกปี และขอคำปรึกษาจากศึกษานิเทศก์

5. ด้านการรายงานผล สถานศึกษาควรจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เปิดช่องทางรับข้อมูลย้อนกลับที่หลากหลาย เผยแพร่ผลการดำเนินงานอย่างทั่วถึง นำข้อมูลย้อนกลับมาวิเคราะห์และบรรจุในแผนพัฒนาปีถัดไป และสร้างวัฒนธรรมการรับฟังข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่อง

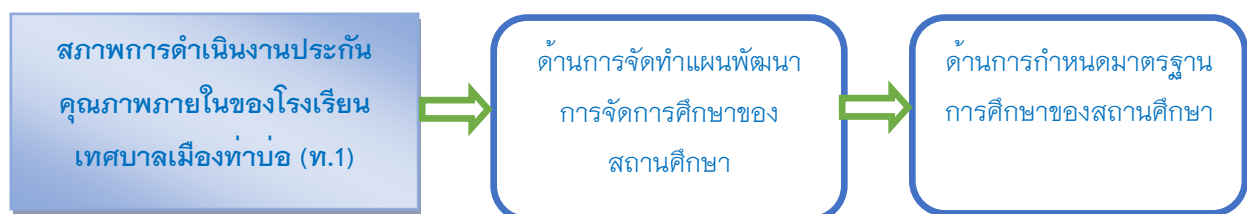
ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 3.29$) และด้านการรายงานผล ($\mu = 3.31$) โดยควรเปิดช่องทางรับข้อมูลย้อนกลับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย และนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. สถานศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการสร้างเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดเก็บหลักฐานอย่างเป็นระบบ และการจัดทำแผนพัฒนาที่ครบถ้วนตามองค์ประกอบ
 3. สถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดมาตรฐาน การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผล จนถึงการรายงานผล
 4. หน่วยงานต้นสังกัดควรให้การสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ และบุคลากร ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดระบบนิเทศ กำกับ ติดตามที่เป็นระบบ
 5. สถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูล จัดทำฐานข้อมูล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และเป็นระบบ
 6. ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ซึ่งแม้จะไม่อยู่ในระดับต่ำ แต่ก็ยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรกำหนดให้พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นวาระสำคัญของสถานศึกษา โดยจัดทำแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในระยะ 3 ปี ที่ครอบคลุมการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน กำหนดผู้รับผิดชอบและตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน และทบทวนความก้าวหน้าเป็นระยะ เพื่อยกระดับการดำเนินงานจากระดับปานกลางไปสู่ระดับมากในทุกด้าน
- ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการพัฒนาต่อไป
 2. ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน หรือสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้สังกัดที่แตกต่างกัน
 3. ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ความรู้ใหม่

สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

References

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. กระทรวงศึกษาธิการ. จามรมาร. (2544). การประกันคุณภาพการศึกษา. (ม.ป.ท.).
- จิรวลย์ เทียนประทีป. (2556). แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยใช้กระบวนการสร้างทีมงาน [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ชาธิพัชร์ ปทาน. (2566). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 [การค้นคว้าอิสระปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ฐานะ สายวาริรัตน์. (2553). สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธวัช ศรีมูล, ทศนีย์ บุญมาภิ, สังวาร์ วังแจ่ม, และสุรศักดิ์ สุทธิศิริ. (2567). การประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาในกลุ่มศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้สายเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 9(1), 1461–1470.
- นิภารัตน์ ป้อสีลา. (2550). วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น้อยนัฏดา มีศรี. (2559). สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 6). สุวีริยาสาส์น.
- บุญศิลป์ อาษาสนา. (2550). การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานด้านการ บริหารและการจัดการ โรงเรียนบ้านคำแมด ตำบลคำแมด กิ่งอำเภอข้าสูง จังหวัดขอนแก่น [การศึกษาค้นคว้า อิสระปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุตรศรี บุญยาตรจ. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านทุ่งขาม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- บุษบา ผ่องใส. (2550). การประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตการ อาชีวศึกษาภูมิภาคตะวันตก [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7). สำนักทดสอบทาง การศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มนต์ทยา ทองพูล. (2550). การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- มยุรี วรวรรณ. (2563). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม [การค้นคว้าอิสระปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตนา แก้วจันทร์เพชร. (2558). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาด เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- วาลิช สีท่า. (2559). สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วิชุดา แก้ววรรณดี. (2554). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดเชียงราย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วีระยุทธ ชวตตะกาญจน์. (2552). การประกันคุณภาพการศึกษา. โอเดียนสโตร์.
- สยาม สุ่มงาม. (2541). กระบวนการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2548). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุปราณี พรหมดีสาร. (2559). ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สุพรรณ ประศรี. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุพัตรา ทรัพย์เสถียร. (2546). การประกันคุณภาพการศึกษา. (ม.ป.ท.).
- หทัยรัตน์ บัวขจร. (2557). ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- อนันต์ กัลป์ปะ. (2558). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- Hoitash, R. (2003). Development and quality assurance plan tools for community-based organizations [Doctoral dissertation]. Dissertation Abstracts International, 64(10), 3895-B.
- Magaret, L., & Li, H. (2010). Quality assurance in Hong Kong kindergartens. Journal of Education Policy, (n.p.).
- Ngwenya, T. (2004). Quality assurance in higher education in South Africa: A case study of the University of Durban-Westville [Doctoral dissertation]. Dissertation Abstracts International, 65(4), 1442-A.
- Patricia, B. (1996). Evaluation moving towards quality assurance and quality control in education. (n.p.).
- Segers, M., & Dochy, F. (1996). Quality assurance in higher education: Theoretical considerations and empirical evidence. Studies in Educational Evaluation, 22(2), 1-36.
- Smuts, B. (2005). Quality assurance in teacher education: A case study of Tshiya College of Education [Doctoral dissertation]. Dissertation Abstracts International, 66(2), 721-A.